

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **L. Ž.**, zastoupeného JUDr. Zdenkou Bednářovou, advokátkou v Rychnově nad Kněžnou, Pod Budínem 1415, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje**, odboru dopravy a silničního hospodářství, sídlem Hradec Králové, Wonkova 1142, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 2. 2003, č. j. 51 Ca 7/2003 - 29,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 2. 2003, č. j. 51 Ca 7/2003 - 29 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 18. 3. 2002 vydal Okresní úřad Náchod, referát dopravy a silničního hospodářství, rozhodnutí č. j. 16789/01/RD/Va, kterým žalobci podle § 22 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, uložil pokutu v částce 5000 Kč a rovněž mu zakázal činnost spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu šesti měsíců. Současně mu uložil podle § 79 odst. 1 zákona o přestupcích a § 1 odst. 1 Vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, povinnost uhradit států náklady řízení v částce 500 Kč společně s uloženou pokutou. Okresní úřad opřel svůj závěr o zjištění, že žalobce řídil dne 26. 9. 2001 ve 14.40 hodin na silnici III. třídy č. xx v obci N. M. nákladní automobil Mercedes 313 CDI, a při jízdě po přímém přehledném úseku v mírném stoupání pozemní komunikace objížděl stojící vozidlo a dále chtěl ještě předjet další osobní vozidlo Škoda 120, v době, kdy jeho řidič L. R. odbočoval vlevo do míst ležících mimo vozovku. Když žalobce zjistil, že před ním jedoucí vozidlo začíná odbočovat vlevo, počal prudce brzdit, ale z důvodu překročení maximální povolené rychlosti jízdy v obci již nestačil s vozidlem zastavit a do odbočujícího vozidla z boku narazil. Při dopravní nehodě vznikla hmotná škoda na vozidlech a došlo k lehkému zranění spolujezdkyně ve vozidle Škoda, paní

D. R. Svým jednáním tak žalobce porušil ustanovení § 4 písm. a), § 4 písm. b), § 18 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, a dopustil se tak přestupku podle § 22 odst. 1 písm. c) a § 49 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce včas odvolání, ve kterém vyslovil nesouhlas jak se skutkovými a právními závěry okresního úřadu, tak s uloženou pokutou, uloženým zákazem činnosti a povinností uhradit státu náklady řízení.

Rozhodnutím o odvolání ze dne 15. 5. 2002, č. j. DS/703/02/Nj Krajský úřad Královehradeckého kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství, napadené rozhodnutí potvrdil a odvolání zamítl, neboť dospěl k závěru, že Okresní úřad Náchod provedl řízení a dokazování v souladu se zákonem, a má za prokázané, že k porušení povinnosti ze strany žalobce došlo, když tento jel v obci vyšší rychlostí než je nejvyšší dovolená rychlost, na situaci vzniklou v silničním provozu již nestačil reagovat a došlo ke střetu s odbočujícím vozidlem. Zavinění žalobce bylo přitom podle názoru odvolacího orgánu náležitě prokázáno, výše a druh sankce byla stanovena s ohledem na nebezpečnost jednání a osobu obviněného, který se obdobných přestupků v dopravě ve sledovaném období dopustil opakovaně.

Rozhodnutí Krajského úřadu Královehradeckého kraje žalobce napadl včas podanou žalobou s odůvodněním, že rozhodnutími správních orgánů I. a II. stupně byl zkrácen na svých právech daných mu procesními ustanoveními správního řádu. Žalobce poukázal na řadu pochybení ze strany žalovaného i ze strany správního orgánu I. stupně spočívajících především v nepřesvědčivosti a neúplnosti napadených rozhodnutí, v nerespektování zásady rovného postavení účastníků řízení, v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, ve zmatečnosti řízení, když správní orgán opakovaně přerušoval a zahajoval správní řízení, v právní kvalifikaci opřené o skutkový stav, který nemá oporu v souhrnu důkazů, jež byly provedeny, nebo v samotném nedostatečném hodnocení důkazů.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 10. 2. 2003, č. j. 51 Ca 7/2003 - 29 žalobu zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud shrnul skutkový stav zjištěný z protokolu o nehodě v silničním provozu, přičemž na jeho základě (bez jakéhokoliv hodnocení důkazů ve vztahu k tvrzením účastníků) dospěl k závěru, že oba řidiči, tj. jak žalobce, tak i řidič automobilu Škoda 120 L. R., porušili pravidla silničního provozu, žalobce ustanovení § 4 písm. a), b), § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. a dopustil se tak přestupku dle § 22 odst. 1 zákona o přestupcích. Pokud jde o uloženou pokutu, pak soud dospěl k závěru, že je přiměřená závažnosti přestupku i osobě žalobce jako řidiče, když z výpisu z evidenční karty řidiče byly zjištěny 3 záznamy o trestech, naposledy z 28. 4. 2000.

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 písm. a), b), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Kromě námitek, které stěžovatel uvedl již v žalobě proti rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu I. stupně a jež v kasační stížnosti pouze rozvedl do větších podrobností, poukázal především na pochybení krajského soudu, který se nezabýval skutkovými tvrzeními stěžovatele ani procesními vadami, na které stěžovatel poukázal, a v odůvodnění vyneseneho rozsudku se s nimi nevypořádal. Nemohl tak podle názoru stěžovatele bezpečně usoudit o dopravní situaci vedoucí k nehodě a učinit si náležitý právní závěr o tom, zda se stěžovatel předmětného přestupku dopustil či nikoliv. Stěžovatel se rovněž domnívá, že Krajský soud v Hradci Králové zkrátil osoby zúčastněné na řízení na jejich procesních právech ve smyslu § 34 s. ř. s. a neumožnil jim rovné postavení a stejné možnosti k uplatnění jejich práv dle § 36

s. ř. s. Stěžovatel dále upozorňuje na to, že žalovaný, jak vyplývá z obsahu soudního spisu (č. l. 24), měl být zastoupen na základě pověření hejtmánem kraje ze dne 30. 1. 2003 Mgr. J. B., která však pověření nepřijala, neboť na plné moci chybí její podpis, přičemž označená závada nebyla odstraněna a Mgr. B. v řízení žalovaného zastupovala. S přihlédnutím k uvedeným skutečnostem se proto stěžovatel domnívá, že jeho kasační stížnost je důvodná, a navrhuje, aby jí Nejvyšší správní soud vyhověl, zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel se ve své kasační stížnosti domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Po posouzení napadeného rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento rozsudek je zcela nepřezkoumatelný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to pro nesrozumitelnost odůvodnění, které postrádá základní náležitosti na ně zákonem kladené. Protože soudní řád správní nemá vlastní ustanovení detailně upravující podobu soudního rozsudku, je třeba postupovat způsobem předpokládaným v § 64 s. ř. s., z kterého vyplývá, že nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“).

Podle § 157 odst. 2 o. s. ř. není-li dále stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Z uvedeného ustanovení je tedy zřejmé, že pouze tehdy, když soud dodrží náležitosti obsažené v § 157 odst. 2 o. s. ř. pro odůvodnění soudního rozhodnutí, bude se jednat o rozhodnutí dostatečné a srozumitelné. Přezkoumávané rozhodnutí však za takové považovat nelze, neboť toto rozhodnutí trpí řadou nedostatků. Krajský soud v Hradci Králové v napadeném rozsudku pouze shrnul skutkový stav, ze kterého bez dalšího přímo vyvodil právní závěr o správnosti napadeného rozhodnutí. Z textu tak není vůbec zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu soud nepřistoupil, resp. nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele obsaženou v žalobě a proč soud subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy. Nejvyšší správní soud rovněž postrádá ze strany krajského soudu jakékoliv posouzení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného z hlediska jeho souladu s hmotněprávními i procesními normami. Ke všemu jako zcela matoucí se jeví závěr soudu o tom, že oba řidiči, tedy jak žalobce, tak i řidič vozu Škoda 120, porušili pravidla silničního provozu, přičemž rozhodnutí žalovaného se o spáchání přestupku druhým z účastníků dopravní nehody vůbec nezmiňuje a tento řidič ani není účastníkem soudního řízení. Rozsudek krajského soudu tak postrádá onu úplnost, srozumitelnost a přesvědčivost, která je ze strany zákona předpokládána a v případě krajského soudu i důvodně očekávána, a Nejvyšší správní soud pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost nemůže vůbec posoudit, zda v kasační stížnosti stěžovatelem vznesené námitky jsou přiléhavé či nikoliv. Takové rozhodnutí je pak třeba pokládat za nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a je nutno je zrušit podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

V této souvislosti je třeba připomenout, že uvedená pochybení při vyhotovování rozsudku zakládají nejen jeho nepřezkoumatelnost, ale současně též jeho protiústavnost, neboť stěžovateli nebyla poskytnuta náležitá ochrana jeho práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Na tomto místě proto Nejvyšší správní soud považuje za vhodné ocitovat část nálezu Ústavního soudu, ve kterém je vyložen následující právní závěr: „Má-li být splněn jeden z účelů soudní jurisdikce, totiž požadavek „výchovy k zachovávaní zákona...k úctě k právům spoluobčanů“ (§ 1 občanského soudního řádu), je zcela nezbytné, aby rozhodnutí obecných soudů nejen odpovídala zákonu v meritu věci a byla vydávána za plného respektu k procesním normám, ale aby také odůvodnění vydaných rozhodnutí ve vztahu k zmíněnému účelu odpovídalo kritériím daným ustanovením § 157 odst. 2 in fine, odst. 3 občanského soudního řádu, neboť jen věcně správná (zákonu zcela odpovídající) rozhodnutí a náležitě, tj. zákonem vyžadovaným způsobem odůvodněná rozhodnutí naplňují – jako neoddělitelná součást stanoveného postupu – ústavní kritéria plynoucí z Listiny základních práv a svobod (čl. 38 odst. 1); jestliže zejména ve správním soudnictví jsou procesní prostředky žalobce (navrhovatele) založeny nikoli na skutkové, ale na právní argumentaci, je tato pojmovým znakem (soud) posoudí zjištěný skutkový stav podle příslušných ustanovení, jichž použil, jemuž je třeba rozumět tak, že se obecný soud v odůvodnění svého rozhodnutí, zejména jestliže předestřenou argumentaci odmítá, se dostatečným a výstižným způsobem s ní vypořádá, a to natolik, aby bylo zcela zřejmé, jaké důvody jej k tomu vedly. Obdobně jako ve skutkové oblasti, i v oblasti nedostatečně vyložené a zdůvodněné právní argumentaci nastávají obdobné následky vedoucí k neúplnosti a zejména k nepřesvědčivosti rozhodnutí, což je ovšem v rozporu nejen s požadovaným účelem soudního řízení, ale též i se zásadami spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), jak jim Ústavní soud rozumí“ (nález Ústavního soudu ČR ze dne 26.9. 1996, sp. zn. III. ÚS 176/96, publ. pod č. 89 Sb. nál. a usn., svazek 6).

V souvislosti s vrácením věci Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení bude třeba, aby citovaný soud projednávanou věc opětovně přezkoumal a v případě, že dojde ke stejnému právnímu závěru, jaký učinil v napadeném rozsudku, aby doplnil odůvodnění rozsudku o náležitosti, jejichž absence zakládá nepřezkoumatelnost rozhodnutí, tj. aby z rozhodnutí soudu bylo především zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, jakým způsobem se vypořádal s právní argumentací stěžovatele a na základě jakého logického postupu soud subsumoval zjištěný skutkový stav pod příslušné právní normy.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. 7. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu